GEMEENTE
GORINCHEM

Informatiebrief van het college - nummer Z/21/701662 D-733461 Gorinchem, 9 maart 2021

Onderwerp: Wensen en bedenkingen bij initiatiefvoorstel 'Coronabijstand voor lage inkomens'

Geachte leden van de raad,

Op 8 februari 2021 ontving het college het initiatiefvoorstel 'Coronabijstand voor lage inkomens' van de fracties Partij van de Arbeid en Democraten Gorinchem. Conform artikel 47 van uw reglement van orde maakt het college gebruik van de mogelijkheid om hier wensen en bedenkingen op te uiten. In deze raadsinformatiebrief gaan wij hier nader op in.

Het voorstel

De fracties Partij van de Arbeid en Democraten Gorinchem stellen voor om:

1) huishoudens met een laag inkomen, doch net boven de gebruikelijke toelatingsgrens, (tijdelijk) gebruik te kunnen laten maken van de Voedselbank;
2) zo nodig in overleg met (een) dierenarts(en) een regeling te treffen zodat in voorkomende situaties de kosten van de dierenarts worden gematigd of vergoed;
3) voor deze coronabijstand een beroep te doen op de middelen in het kader van de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK).

Tijdelijk verhogen toelatingsgrens Voedselbank

Totstandkoming toekenningscriteria en uitzonderingen

De toekenningscriteria van de Voedselbank worden vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering van Voedselbanken Nederland. Daarbij is uitgegaan van de – door het Nibud berekende – minimale uitgaven van een zelfstandig huishouden op bijstandsniveau aan onvermijdbare basale zaken zoals voedsel, kleding en wonen. Ook de uitgaven aan enkele andere moeilijk te vermijden posten (zoals verzekeringen, niet-vergoede ziektekosten, persoonlijke verzorging en de aflossing van eventuele schulden) zijn meegeteld.

Met deze toekenningscriteria gaat Voedselbank Gorinchem flexibel om. Wanneer bestaande klanten in inkomen stijgen en boven de normbedragen uitkomen, heeft de Voedselbank de mogelijkheid om een inkomensgrens van 10 tot 20% boven de normbedragen toe te passen. Er wordt in gezamenlijkheid beoordeeld of ondersteuning vanuit de Voedselbank in de praktijk wel of niet meer nodig is. Hiermee wordt voorkomen dat klanten bij uitstroom direct weer in de problemen komen. Daarnaast krijgen inwoners die acuut hulp nodig hebben en worden doorverwezen door onder andere Poort6, Avres of Leger des Heils, gedurende maximaal drie maanden een voedselpakket. Daarna wordt er na een intakegesprek een besluit genomen over het vervolgtraject.

Aantal klanten Voedselbank Gorinchem

In Gorinchem maken 140 huishoudens gebruik van de Voedselbank.[1] In oktober waren dit nog 120 huishoudens. In vijf maanden is het aantal gestegen met 20 huishoudens. De Voedselbank signaleerde dat de toename in het aantal cliënten stabiliseerde, maar ziet nu een verdere toename.

Wensen en bedenkingen van het college

Ter voorbereiding op deze raadsinformatiebrief hebben we contact gezocht met het bestuur van Voedselbank Gorinchem. Ondanks de open houding richting inwoners die hun hulp nodig hebben,

[1] Peildatum 9 maart 2021

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C016391

zijn zij op dit moment terughoudend in het verruimen van de toelatingscriteria. Zij kunnen namelijk geen inschatting maken van het aantal extra inwoners dat mogelijk aanspraak wil maken op de dienstverlening van de Voedselbank. Een toename van het aantal klanten heeft effect op de inkoop van vers voedsel en op de inzet van de vrijwilligers. Daarbij is het niet mogelijk om de toekenningscriteria zomaar te wijzigen, hiervoor moet worden afgestemd met Voedselbanken Nederland.

De Voedselbank focust zich liever op het bereiken van inwoners die wel aan de toekenningscriteria voldoen, maar geen gebruik maken van de Voedselbank en daardoor 'onder de radar' zijn. Hiervoor wil de Voedselbank samenwerken met onder andere Avres, Poort6, Humanitas en het Sociaal Team. Het college wenst dat de raad dit gegeven mee weegt in het voorstel. Daarnaast vindt het college het belangrijk dat er, wat betreft het voorstel, wordt afgestemd met het bestuur van Voedselbank Gorinchem.

Ten slotte wil het college meegeven dat het Rode Kruis voor diegenen die als gevolg van de coronacrisis moeite hebben om een maaltijd op tafel te zetten, maar niet in aanmerking komen voor hulp van bijvoorbeeld de Voedselbank, de actie "Maaltijd voor een ander" is gestart. Aan mensen die hard door de coronacrisis geraakt zijn en niet bij andere instanties terecht kunnen, deelt het Rode Kruis boodschappenkaarten en voedselpakketten uit.

Financiële tegemoetkoming dierenartskosten

Huisdieren en financiën

Vanuit een integraal perspectief erkent het college de meerwaarde van huisdieren. Huisdieren hebben een positief effect op zowel de fysieke gezondheid, de mentale gezondheid en het zelfbeeld van hun baasjes. Ook zorgen zij voor sociale interactie tussen mensen.[2] Ten slotte zijn huisdieren een extra steun voor mensen met financiële zorgen.

Tegelijkertijd gelooft het college dat financiële problemen kunnen leiden tot een verminderd welzijn van huisdieren. Uit onderzoek van de Universiteit Utrecht blijkt dat ongeveer 60% van de huisdiereigenaren met een bijstandsuitkering om financiële redenen een behandeling voor het huisdier achterwege laat.[3] Dierenartsen in Gorinchem hebben regelmatig te maken met inwoners die moeite hebben met het betalen van de rekening.

Wensen en bedenkingen van het college

Het college uit de wens om het voorstel aan te laten sluiten bij bestaande lokale en landelijke initiatieven voor dierenwelzijn. Voor inwoners uit Gorinchem en omstreken bestaat er een Facebook-groep 'Hulp voor Dieren'. De beheerders van de groep staan klaar voor vragen, kunnen bemiddelen bij hulpvragen en zamelen dierenvoeding en andere benodigdheden in, waar leden van de groep gebruik van kunnen maken. Daarnaast zijn er landelijke initiatieven om huisdiereigenaren met een inkomen rond sociaal minimum te ondersteunen. Daarbij kunt u denken aan dierenvoedselbanken (www.wievultmijnbak.nl met een uitgiftepunt in Dordrecht), acute medische steun (Stichting Bevordering Huisdierenwelzijn) en dierenartsen voor minima (bijv. MiniMax in Rotterdam).

Op basis van minimaregelingen in andere gemeenten en ervaringen van dierenartsen, vindt het college het aannemelijk dat de vraag naar financiële tegemoetkoming in dierenartskosten niet tijdelijk

---

[2] licg.nl - De sociale rol van huisdieren

[3] Universiteit Utrecht (2008). *Huisdiereigenaren met een bijstandsuitkering en het verkrijgen van voldoende veterinaire zorg voor hun huisdier.*

voortkomt uit de coronacrisis, maar een structurele behoefte betreft. Het college heeft bedenkingen bij de tijdelijke aard van de voorgestelde regeling. Het college schat namelijk in dat na afloop van een tijdelijke regeling, de behoefte aan een structurele regeling groter zal zijn. Voor het eventueel uitbreiden van het minimabeleid met een financiële tegemoetkoming voor dierenartskosten, zal de raad structureel extra middelen beschikbaar moeten stellen, bovenop de extra middelen die vanaf 2021 als gevolg van onder andere de coronacrisis nodig zijn voor de uitvoering van het huidige minimabeleid.

Indien de raad het voorstel voor de tijdelijke financiële tegemoetkoming in dierenartskosten wil doorzetten, wenst het college dat de gemeente maximaal in een (nader te bepalen) deel van de dierenartskosten tegemoet komt. De inwoner betaalt zelf ook een deel en eventueel neemt de dierenarts ook een deel voor zijn of haar rekening.

Beroep doen op de middelen TONK

De regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) is een tijdelijke tegemoetkoming voor huishoudens die te maken hebben met een inkomensterugval als gevolg van de coronacrisis en daardoor de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen uit het inkomen. Deze tijdelijke maatregel geldt van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021. Door middel van de TONK wordt een ruimere toegang tot het instrument van de bijzondere bijstand geboden.

Bevoegdheden TONK belegd bij Avres

Op grond van de Participatiewet kan door de gemeente in individuele gevallen bijzondere bijstand verstrekt worden. De gemeente Gorinchem heeft alle taken en bevoegdheden op basis van de Participatiewet belegd bij de Gemeenschappelijke Regeling Avres. Avres is dus namens de gemeente bevoegd de beleidsregels aan te passen en zal deze ook uitvoeren. De tijdelijke beleidsregels TONK zijn inmiddels vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van Avres.[4]

Focus op woonkosten

De TONK is in de basis bedoeld als financiële tegemoetkoming voor woonkosten. Onder woonkosten wordt in ieder geval verstaan: huur, aflossing hypotheek, hypotheekrente en kosten voor nutsvoorzieningen, gas, water en elektriciteit. Avres heeft ook de kosten voor verplichte woonverzekeringen opgenomen als noodzakelijke woonkosten. Het Dagelijks Bestuur kan besluiten, gelet op alle omstandigheden en/of dringende redenen, in individuele gevallen een tegemoetkoming TONK toe te kennen voor andere noodzakelijke kosten dan woonkosten.

Financiële middelen

De gemeente Gorinchem krijgt via het gemeentefonds eenmalig circa € 278.000 voor het uitvoeren van de TONK (uitvoerings- en uitkeringskosten) in het eerste half jaar van 2021. Omdat de TONK een ruimere toegang geeft tot de bijzondere bijstand, hebben we als gemeente een zorgplicht. Dit betekent dat elke aanvraag die gedurende de looptijd van de regeling wordt gedaan, in behandeling wordt genomen en wordt toegekend als er aan de criteria wordt voldaan. Overschrijding op het budget drukt op de begroting van de gemeente en zal in 2021 incidenteel moeten worden gefinancierd uit de reserve Sociaal Domein.

---

[4] De regeling is te vinden op de website van Avres en kan met terugwerkende kracht worden aangevraagd.
TONK - Extra regelingen - Home - Avres

Wensen en bedenkingen van het college
Het college heeft een aantal bedenkingen bij het gebruik van de TONK-middelen voor het financieren van de kosten die uit het initiatiefvoorstel voortkomen.

Ten eerste zal moeten blijken of het tijdelijke budget toereikend is voor enkel een tegemoetkoming in woonkosten, ondanks de oproep van minister Koolmees om ons geen zorgen te maken over het beschikbare budget en de TONK-regeling ruimhartig toe te passen. Hoe meer soorten kosten uit de TONK-middelen worden gefinancierd, hoe eerder het beschikbare budget besteed is. Extra lasten op basis van de TONK-regeling zullen door de gemeente gefinancierd moeten worden. Deze constructie is vergelijkbaar met de financiering van minimaregelingen en bijzondere bijstand, waarbij we in theorie elk jaar het niet besteedde budget van Avres terugkrijgen of extra moeten betalen wanneer er meer gebruik is gemaakt van de minimaregelingen en bijzondere bijstand dan verwacht.

Ten tweede zijn dierenartskosten nu niet opgenomen in de bijzondere bijstand. De TONK vraagt om een aanpassing van bestaande beleidsregels, in plaats van het opstellen van nieuwe beleidsregels.

Ten slotte heeft een inwoner geen recht op een tegemoetkoming TONK wanneer een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening. De lokale en landelijke initiatieven voor dierenwelzijn kunnen worden gezien als een voorliggende voorziening.

Indien de raad het voorstel voor de tijdelijke financiële tegemoetkoming in dierenartskosten wil doorzetten, is het volgens het college passender om daar een andere (tijdelijke) dekkingsmogelijkheid voor te zoeken.

Afsluiting
Het college is te spreken over het feit dat de Partij van de Arbeid en Democraten Gorinchem zich sterk maken voor inwoners die het, als gevolg van de coronacrisis, financieel moeilijk hebben. We denken dat de TONK-regeling kan helpen in de financiële situatie van inwoners, waardoor ook meer ruimte kan ontstaan voor kosten in levensonderhoud en overige kosten zoals dierenartskosten. In deze raadsinformatiebrief hebben we onze wensen en bedenkingen op het initiatiefvoorstel meegegeven. We zien graag dat deze in de verdere uitwerking van het voorstel worden meegenomen.

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,